

- Serbernas rätt: Milosevic använde en mytisk plats för att legitimera sin framfart på Balkan. Det visar denna analys av hans berömda tal på Trastslätten i Kosovo.

KOSOVOMYTEN

av Carsten Bagge Laustsen

Det började i Kosovo och där slutade det också på sätt och vis. Det var på Trastslätten, Kosovo Polje, som Slobodan Milosevic den 28 juni 1989 höll sitt tal för om inte två miljoner åhörare, som officiella serbiska källor påstår, så i alla fall för en ansenlig åhörarskara. Det var här som han blev hyllad som en folkets hjälte och som ett kuvat serbiskt folks frälsare. Och det var NATO:s angrepp på Serbien, som ett svar på den serbiska framfarten i Kosovo, som blev början till slutet för Milosevic som Serbiens ledare. Men denna historia inramas av en större historia om det serbiska imperiets födelse och fall. År 1389 förlorade den serbiske prinsen Lazar till de osmanska styrkorna och hans hjältemod och martyrium lade grunden till den serbiska nationen; inte Serbien i den territoriella utsträckning, som vi ser i dag, men ett himmelskt Serbien, som för alltid kommer att leva i serbernas hjärtan och minnen.

Många vill säkert omedelbart efter en första genomläsning av det tal, som Milosevic höll på Trastslätten i Kosovo den 28 juni 1989 ur vilket ett utdrag finns med på sidan 9, få intrycket att man har framför sig ett förhållandevis harmlöst stycke retorik. Det talas just om behovet för Jugoslaviens delstater att leva och umgås i ömsesidig förståelse och jämlikhet, att sammanhållning är viktigt och att internt split därför skall undvikas. Om man jämför vad som sägs i detta tal med vad som yttras av den extrema högerflygeln i Danmark så framstår Milosevic närmast som mittpolitiker i sin betoning av kulturell pluralism och ömsesidig förståelse. En sådan värdering, som bara baserar sig på ordens lydelse, blir helt felaktig då den inte ser i vilket sammanhang talet hölls. Man kan återge talet ord för ord och ändå inte förstå vad det handlar om. Varken platsen eller tillfället är slumpmässigt valt. Den 28 juni räknas som en nationell och religiös helgdag och Kosovo Polje är på motsvarande sätt en nationell helgedom, där

myten om den serbiska nationens födelse spelas upp igen och igen. Låt oss kort skissera denna myts innehåll och historiska betydelse och sedan förklara, varför den används i den serbiska ideologin och mera specifikt i Milosevics tal.

MYTEN OM LAZAR

Den 28 juni 1989 höll Milosevic sitt tal med anledning av 600-årsdagen av prins Lazars död. Serbien präglades 1389 dels av talrika interna konflikter mellan landets många furstar, dels av konflikten med osmanerna. Prins Lazar, den mäktigaste av furstarna, samlade en här och drog ut för att möta osmanerna under ledning av sultan Murad. Lazars här förlorade och Lazar dödades. Nederlaget blev med tiden mytologiskt och fick status som en grundläggande historia i den nationella mytologin. Man kan säga, att det faktiskt råder oenighet om huruvida serberna verkligen förlorade och om inte kriget i själva verket slutade oavgjort. Även den osmanske sultanen Murad dog och det existerar också berättelser om att osmanerna upplevde kriget som ett nederlag. Flera pekar på att slaget vid Maritsa var mer avgörande än slaget vid Kosovo Polje och vidare att det serbiska riket började falla samman redan vid Dusans död 1355. Allt detta är dock av mindre betydelse. Det väsentliga är inte om myten är sann eller falsk utan de effekter myten har eller rättare de effekter man kan skapa genom att förlägga sitt tal och handlande till denna mytiska plats. Genom att lyssna till berättelsen om kung Lazar knyts åhörarna, det vill här sägas serberna, samman till ett folk. En viktig del i att vara serb består i att samlas kring denna berättelse och därför kunde Milosevic dra stor nytta av den. Men vad är mer konkret mytens innehåll?

Den serbiska parallellen till bröderna Grimm är språk-reformatorn Vuc Karadzic (1787-1864), som samlade en

rad myter och berättelser var av en av de mest kända just handlar om det serbiska rikets fall. Det sägs i detta epos, att Lazar kort före ett slag hade en syn i vilken ett sändebud från Guds moder vände sig till honom. Sändebudet säger: "Lazar, mäktige kejsare/vilket rike väljer du/Är det ett himmelskt rike?/Är det ett jordiskt rike?/Om det är ett rike på jorden/sadla då hästarna och spänn deras sadelgjordar/och stridens man, tag fast ditt svärd/och anfall turkarna/och hela den turkiska hären skall dö/Men om riket är himmelskt/Väv då en kyrka i Kosovo/Uppför inte dess sockel i marmor/Bygg den av rent silke och karmosinrött kläde/Mottag sakramentets marskalk/ Männen skall alla dö/Och du skall dö mellan dem som de dör/Och då kejsaren hörde dessa ord/övervägde han, han övervägde och tänkte/Ärevördige Gud/Vad skall jag göra? Hur skall jag handla?/Vilket rike skall jag välja?/Är det ett himmelskt rike/Eller är det ett jordiskt rike?/Om jag väljer det jordiska riket är det kortvarigt/Det himmelska riket är evigt/Och kejsaren valde det himmelska riket före det jordiska riket". Prins Lazar valde det himmelska riket – det himmelska Serbien. Istället för att ingå ett avtal med turkarna valde han heroiskt att strida. Han valde martyriet framför ett liv i vanära och hans offer präglade släktleden som följde. Alla samlades de kring minnet av Lazars heroiska offer, ett offer som vände nederlag till seger. Serberna vann ett rike, som var mångfalt mer värt än ett jordiskt rike. De vann en moralisk seger och de vann självrespekt. Så länge man bevarar den kommer man att förbli obesegrad.

Myten om Lazar är, som de flesta säkert redan märkt, byggd på Jesus lidande historia, och liksom i den uppträder också en Judas i de serbiska leden. Vuk Brankovic, Lazars svärson, skulle enligt uppgift svikit honom genom att omedelbart före slaget dragit tillbaka sina trupper. Serberna förlorade inte i en jämbördig strid. Det ligger alltid en konspiration bakom deras nederlag. Återigen finns det få historiska bevis för att Brankovic var förrädare och åter måste man tillägga, att det betyder mindre alldenstund det centrala i myten är att samla en gemenskap kring det mytiska talet. Andra tydligt kristna referenser är naturligtvis Kosovo Polje, som i den serbiska mytologin blir ett serbiskt Golgata. Det berättas också att Lazar dagen före det avgörande slaget höll en middag för sina närmaste och under en skål beskyllde Milos Obilic att denne skulle förråda honom nästa dag. Obilic förnekar emellertid och svarar, att han personligen skall halshugga den turkiske sultanen och att Vuk Brankovic är den verkliga förrädaren. Och det blir precis som han förutsagt. Obilic halshugger sultanen och blir kort därefter själv dödad. Hans offer är emellertid förgäves då Vuc Brankovic, precis som förutsagts, visar sig vara en förrädare av den serbiska saken.

Obilic verkar på många sätt inte passa in i den kristna bilden och myten om Lazar bygger heller inte uteslutande på

en kristen tolkningsvärld. Den 28 juni firar man också St. Vitus dag eller bara Vids dag. Vid skulle enligt uppgift vara en paganistisk sol- och krigsgud och det är först 1892 som Vids dag blir en religiös märkesdag i den serbisk-ortodoxa kalendern. Med sammansmältningen av myten om Lazad och Vid får Kosovo Polje en dubbel betydelse. Myten handlar dels om serbernas status som Guds utvalda folk förenat i ett himmelskt rike men samtidigt också om viljan att utkämpa ett jordiskt slag och segra i kampen. Väsentligt är i sammanhanget att serberna den 28 juni som följd av ett avgörande slag mot turkarna tillkännager sitt oberoende och att man samma dag 1921 utropar den nya författningen. Och slutligen var det på Vids dag 1914 som en serbisk patriot, studenten Princip, mördade ärkehertig Franz Ferdinand, Österrike/Ungerns tronföljare, ett mord som startade första världskriget. Den 28 juni är fylld av historiska minnen.

DEN NYE LAZAR

När Milosevic på 600-årsdagen av Lazars martyrdöd talade till det serbiska folket är det följaktligen inte bara som Serbiens valde ledare utan som den nye Lazar. Han är den, som inte feget böjer sig under fiendernas tryck även om dessa verkar både skräckinjagande och överväldigande. Serberna är alla ättlingar till prins Lazar och Trastfältet är det serbiska folkets vagga. Det är genom att följa prins Lazars exempel som serberna konstituerar sig som serber; konstituerar sig som dem som väljer det himmelska riket framför det jordiska riket och det även om priset är högt i form av internationell fördömelse, ekonomisk kris och krig. Lazars offer skulle emellertid denna gång inte vara förgäves. Serbien var återigen omringat av fiender och tiden var kommen att försvara det "heliga" landet. Milosevics tal var i hög grad en förvarning om det krig, som skulle härja Balkan de nästa tio åren. Med Milosevics ord: "Serberna har i sin historia aldrig erövrat eller utnyttjat andra. I två världskrig har de befriat sig själva och, när de har kunnat, hjälpt andra till deras frihet. [...] Tapperheten i Kosovo tvingar oss att inte glömma att en gång var vi tappra och fyllda av heder och några av de få som obesegrade drog i krig. [...] Sex århundraden senare är vi åter i strid och besvärligheter. Det är inte väpnad strid även om en sådan strid inte på förhand kan uteslutas."

Den mytiska scen på vilken Milosevic uppträdde underströks ytterligare av att många av de närvarande höll upp plakater av Milosevic och Lazar. Milosevic själv stod på ett podium med en jätterelief i bakgrunden som bestod av fyra kyrilliska s och de två årtalen 1389 och 1989. S:en stod för samo sloga Srbina spagava: bara enighet kan rädda serberna. På samma sätt som Milosevic såg sig som den nye Lazar såg han sina fiender som Vuc Brankovics efterlevande. Milosevic är den som kan samla det serbiska folket och om inte hans landsmän sviker eller förråder honom skall han vinna det

slag, som Lazar rättvist skulle ha vunnit för 600 år sedan. Precis som 1389 står man återigen för inre och yttre fiender. Det var dags för folk att sluta upp bak Milosevics politik - annars skulle konsekvenserna vara förutsägbara.

Konflikterna på Balkan har sitt ursprung i Kosovo, där en rad konflikter uppstod under 1980-talet som en följd av bl.a. Milosevics inskränkningar av områdets författningsmässiga rättigheter. Under denna period cirkulerade också en rad lögnaktiga uppgifter om att Kosovoalbanerna våldtog kvinnor ur den serbiska minoriteten och utövade andra former av etniskt baserat våld mot serberna. Milosevics ”konvertering” från socialism till nationalism hade sitt ursprung i en retorik, som talade om försvaret av den serbiska minoriteten i Kosovo. Det fabricerades under 80-talet rykten om muslimska övergrepp på serber, först i Kosovo och senare i Bosnien. Exempelvis skrev 60.000 serber 1987 under ett dokument i vilket de bönfäller den serbiske ledaren om att göra något mot de fascistiska folkmorden på serber i Kosovo. I april samma år blev det känt att Milosevic hade försäkrat en äldre serbiska kvinna i Kosovo att ingen skulle göra henne förnär: ”Dessa människor ska inte göra dig illa igen”. Damen klagade över den albandominerade polisens våldsamma framfart. Senare visade det sig vara Milosevics folk som hade försett serber med kastvapen, som de närmast på kommando angrep polisen med. Scenen var noga övervägd och instuderad och den hjälpte Milosevic på hans väg mot makten. Det sägs, att händelsen var avgörande för Milosevics insikt om nationalismens betydelse som legitimation för hans politik - att Milosevics i rikt mått använde nationalismen betyder nödvändigtvis inte att han var en ”troende” nationalist, snarare intresserad av makten för maktens egen skull. 1986, i september månad året för dessa två händelser, utarbetade den serbiska akademien för vetenskap och konst ett nog så berömt memorandum som på liknande vis, det vill säga baserat på en starkt nationalistisk retorik, argumenterade för nödvändigheten av att skydda serberna i deras eget land. Memorandumet blev aldrig officiellt offentliggjort, men delar av det kom i pressens besittning och fick denna väg en stor betydelse.

MYTEN OM GEMENSKAPEN

Milosevics centrala motiv för att skapa en mytisk scen, som den just beskrivna, var naturligtvis att legitimera sin politik. Genom att ställa sig som den senaste i raden av heroiska, serbiska ledare, som alla kämpat för en och samma idé, blev hans avsikter naturliga och hans projekt avpolitiserat. Användandet av en religiös metaforik hade naturligtvis också som mål att få ett religiöst och ett nationalistiskt och politiskt projekt att framstå som ett och samma. Myten är varken sann eller falsk, vilket också Milosevic understryker i sina tal. Den konstituerar en gemenskap om än den är

vetenskaplig, social eller nationell och söker därmed också att förklara varför den är något istället för intet: Myten skapar ett narrativ om en övergång från intet till varat. Den skapar något (en gemenskap) snarare än refererar till något (en essens) i sin förklaring. Den är knuten till en scen som vill visa, att myten bara existerar i den ständiga berättelsen och i den gemenskap den skapar. Det är myten som samlar människor i sin berättelse men samtidigt vore myten utan dem blott en historia bland många. Dessa människor möts alltid för att höra berättelsen och de känner alla att de har del i den. Detta därför att berättelsen inte är vilken berättelse som helst utan en berättelse om dem själva. Berättelsen om förfädernas heroiska handlingar rymmer en spegel av berättaren. Myten grundlägger således i sin berättelse ett folk, ett medvetande och ett narrativ. Myten är en ”ursprunglig kultur”. Den är gudarnas, människornas, talens, kosmos transcendens presenterad direkt och immanent till den människa som den transcenderar, upplyser eller ger en skickelse. Myten har just karaktären av ett tal i den meningen att myten uppfattas som i stånd till att meddela sig själv. Myten framställs som den kommer omedelbart till folk. Den framställer sig själv som ett under. Myten är av naturen kommunikativ. Den existerar bara i en berättande gemenskap. Den meddelar inte något vetenskapligt som kan verifieras. Myten är sin egen berättelse och därför nödvändigtvis tautologisk. Det förbund, som upprätthåller myten, är skapad av myten själv. Myten kan på detta sätt sägas vara ”totalitär”.

Mytens vilja är blott en vilja till att vilja. Myten vill inte något men någon vill något med myten. Milosevic ville helt säkert något med myten om Vid och Lazar. Genom att träda in i ett mytiskt universum kunna han binda samman 600 års historia och se sitt verk som den naturliga förlängningen av en 600-årig kamp. Mytologiseringen av Lazar själv har för övrigt en liknande bakgrund. Lazars änka önskade sin son Stefan Lazarevic som Serbiens härskare och hon gjorde därför mycket för att mytologisera Lazar. Klostrens roll var i detta sammanhang också stor. Stefan kunde legitimera sig genom att hänvisa till att han kom från en helig rot och stam. Det är precis en sådan framställning av Kosovo Polje som en mytisk plats man har avsett att skapa. Som parentes kan man understryka, att den serbiska historien kännetecknas av en mycket stark koppling mellan det religiösa och det politiska. Lazar är således långt från den ende, som räknas både som en nationell hjälte och en religiös martyr. Den serbiska kyrkan var den enda institution som reellt fungerade under den osmanska ockupationen och följaktligen blev den också ett forum för en nationell serbisk känsla.

DET SERBISKA JERUSALEM

Det centrala i Milosevics tal var att Serbien hade en historisk

rätt till Kosovo, detta område var att se som ett serbiskt Jerusalem; som ett heligt och därför omistligt land. Som presidenten för det serbiska författarförbundet Matija Beckovic hävdade var inte det avgörande hur många serber som levde i Kosovo. Det har flutit så mycket serbiskt blod här och det fanns så många relikier och heliga platser samlade här att Kosovo för alltid måste förbli serbiskt. Man hade en historisk rätt till området. Det var därför inte överraskande att den serbiska krigsföringen blev legitimerad som en befrielsekamp. Turkarna hade på sin tid fördrivit serberna och kriget i Kosovo var ett försök att vända detta nederlag till en seger. Islamiseringen av Kosovo skulle upphöra vilket innebär att man försökte fördriva kosovoalbanerna och utjämna spåren av deras närvaro. Liksom när det gällde Bosnien framställde den serbiska propagandan också Kosovo som ett arketypiskt serbiskt område. Muslimerna i området var antingen ett folk som fejt eller under tvång hade konverterat till islam eller efterlevande till ockupationsstyrkorna. Serberna var det ursprungliga folket med en av naturen given rätt till området. Bättre blev det naturligtvis inte genom att muslimerna anklagades att tack vare sina höga födelsetal försökte göra serberna till en minoritet i sitt eget land.

LAZARS BENKNOTOR

Att Lazars offer skulle samla den serbiska nationen fick också ett mer direkt uttryck. Lazars rester har genom historien varit föremål för mycken tumult. Dessa relikier låg i Pristina fram till 1401. Därefter i klostret Ravenica. 1690 flydde Ravenicas munkar efter turkarnas frammarsch till Szentendre, nära det som idag är Budapest. Mellan 1697 och 1942 låg relikerna i klostret Sremska Ravenica. 1942 stal kroatiska fascister några guldringar från Lazars kista. Nazisterna hjälpte sedan serberna att föra de jordiska resterna till Belgrad. 1987 inledde man som förberedelser av firandet av 600-årsdagen av slaget vid Kosovo Polje att föra Lazars benknotor från det ena klostret till det andra. Denna visning av Lazars benknotor blev en enorm publiksuccé. Det viktigaste med att transportera dessa benknotor runt i det serbiska riket var att kitta det samman. Vi talar då om ett Storserbien, som också inräknar områden i Bosnien och Kroatien. Rundturen med Lazars benknoter kom således att symbolisera Serbiens återfödelse och därmed också indirekt Jugoslaviens död. Samtidigt var dessa benknoter symboler för det, som alla hade försökt att röva från serberna. Som det heliga landet: Kosovo Polje, de heliga platserna: kyrkor, kloster och liknande, blev dessa relikier under 80- och 90-talet betraktade som verkligt hotade och åtgärder vidtogs

för att försvara dem. Föreställningen om serberna som ett förföljt men samtidigt stolt och heroiskt kämpande folk blev ihärdigt odlad genom en rad politiska och kyrkliga aktiviteter. Historien som följde kan alla

DEMOKRATINS SEGER

När den 28 juni valdes som den dag Milosevic skulle utlämnas var det inte av en slump. Man - och med det menas i första hand det internationella samfundet - önskade att omvandla det mytiska rum inom vilket den sista raden av Balkankrig fått sin legitimitet. Den slutliga segern skulle vara demokratins seger över de många, som förrätt Serbiens intressen och fört landet mot avgrundens rand i ekonomisk, politisk och militär mening - ja, i varje tänkbar mening. Mitterand hade redan tagit det första steget när han besökte Sarajevo, symbolen för ett multietniskt Jugoslavien, på Vids dag 1992. Milosevic blev samma dag nio år senare överlämnad till domstolen i Haag i en byteshandel i vilken Serbien fick löfte om massivt ekonomiskt bistånd. Någon egentlig uppgörelse med det förflutna har vi således inte sett. Frågan är emellertid om man skall förvänta sig den. En rättslig uppgörelse är naturligtvis avgörande men samtidigt är det klart att myten inte förutbestämmer en given politik. Milosevics verk var inte bara en fortsättning av 600 år gammal politik. Man måste förstå betydelsen av den politiska medieringen och inte genom analyser och historieskrivning reificera den serbiska historien och kulturarv. Milosevic valde att trycka på vissa religiösa och politiska symboler på ett sätt att de kom att understödja hans politik. En sådan mediering är också något vi kan förstå och om det är något vi kan lära av många års krig på Balkan är det betydelsen av en sådan mytisk plats. Frågan är om det på det hela taget är möjligt att tänka sig en gemenskap utan en sådan. Jag tvivlar. Men vad jag tror är möjligt är att skapa en myt som blir grunden för en demokratisk gemenskap. En myt som lever och bara lever i en oföränderlig och gemensam berättelse. På så vis kan berättelsen om Kosovo Polje få sin plats i en gemensam berättelse: inte bara i ett serbiskt men också i ett gemensamt europeiskt minne.

Om artikelförfattaren

Carsten Bagge Laustsen är doktorand i statsvetenskap.

Översatt av Pelle Ahnstedt.

DET KOSOVSKA HJÄLTEMODET

SLOBODAN MILOSEVIC PÅ TRASTFÄLTET
28 JUNI 1989 [UTDRAG]

Sociala omvälvningar gör att denna storartade jubileumsdag 600 år sedan slaget om Kosovo äger rum ett år när Serbien efter år, många årtionden, har vunnit sin statsrättsliga, nationella och andliga självständighet. Därför är det inte svårt för oss att i dag besvara den gamla frågan: Hur skall vi leva upp till Milos? [se not, red.]

Genom historien och livets spel ser det ut som om Serbien just detta år 1989 har återvunnit sin värdighet och position som stat och därför kan vi fira en händelse i en fjärran forntid som har en stor och symbolisk betydelse för framtiden.

I dag är det svårt att säga vad som är sant i historien om slaget om Kosovo och vad som är en myt. I dag är det inte längre viktigt. Förtryckta i smärta men fyllda av hopp har folk kommit ihåg och glömt vad de ville, som människor nu en gång gör, och de har skämts över historier om förräderi och överdrivna hjälteberättelser. Därför är det också svårt att i dag fastslå om slaget om Kosovo var ett nederlag eller en seger för det serbiska folket; om vi blev underkastade slaveri eller var i stånd att överleva slaveriet. Svaret på sådana frågor kommer alltid att sökas av historiker och av folket. Vad vi har varit säkra på alla dessa århundraden är dock att söndering drabbade Kosovo för 600 år sedan. Om vi förlorade slaget så berodde det inte bara på det Ottomanska Rikets sociala och militära överlägsenhet utan också på den tragiska splittringen i det serbiska ledarskapet. År 1389 var det Ottomanska Riket inte bara starkare än serbernas stat, det hade också ett gynnsammare lugn. [...]

Att Serbien är en stor nation i området skall inte läggas Serbien till last. Det är en fördel som aldrig har använts för att utnyttja andra, tvärtom vågar jag säga på denna legendariska slätt i Kosovo, att Serbien aldrig använt sin styrka till egen fördel. [...]

Det största hotet för en nation är att känna sig hotad av andra. Det kan starta en våg av misstänksamhet, beskyllningar och intolerans, en våg som oundvikligen växer och blir svår att stoppa. Hotet har hela tiden hängt som ett svärd över våra huvuden. Inre och yttre fiender i vårt multinationella samfund är klara över detta och därför organiserar de huvudsakligen nationella konflikter i sin kamp mot multinationella samfund. Vi uppför oss i Jugoslavien nu som om

vi aldrig förr upplevt ett sådant hot och som om vi i vår forntid inte har upplevt de värsta tragedier ett samfund kan bli utsatt för och ändå överleva. [...]

I år blev det serbiska folket klart över det viktiga om en inbördes harmoni som en allt överskuggande betingelse för sitt nuvarande liv och framtida utveckling.

Jag är övertygad om att denna vetskap om harmoni och sammanhållning vill göra det möjligt för Serbien inte bara att fungera som en stat utan som en framgångsrik stat. Därför tror jag att det är meningsfullt att säga dessa ord här i Kosovo, där splittringen för länge sedan på ett tragiskt vis lade krokben för staten Serbien och hotade den, men där nu en vunnen sammanhållning kan stärka vår nation och ge den värdigheten tillbaka. Sådan vetskap om det ömsesidiga förhållandet bildar en nödvändig grund för Jugoslavien och dess öde ligger i folkets utsträckta händer.

Hjälteberättelserna från Kosovo har inspirerat vår fantasi i sex århundraden och har grundlagt vår stolthet och de tillåter oss inte att glömma, att vi vid den tidpunkten hade en stor, modig och stolt här, en av de få som förblev obesegrad även den dag den blev slagen.

Nu sex århundraden senare är vi åter ingripna i en strid och vi står inför en strid. Det är inte en militär strid men en sådan kan inte ännu uteslutas. Oavsett vilken strid det blir kan den icke vinnas utan beslutsamhet, mod och offervilja; utan de ädla egenskaper, som i gamla tider fanns här på Kosovoslätten. Vår viktigaste strid är nu att få säkrad ekonomisk, politisk, kulturell och social framgång och finna en snabbare och lättare väg till den civilisation som folk vill uppleva i det 21:a århundradet. I denna strid har vi bruk för hjältemod dock av en annan karaktär; men ändå hjältemod utan vilket inget viktigt eller storslaget kan utföras. [...]

Låt minnet av det kosovska hjältemodet leva för alltid!

Länge leve Serbien!

Länge leve Jugoslavien!

Länge leve fred och broderskap mellan människor!

Not: Milosevic refererar här till Milos Obilic, som var en av hjältearna från slaget mot osmanerna. Han dräpte enligt myten osmanernas Sultan.

Källa: http://www.geocities.com/Athens/Troy/3757/serbia/articles/kosovo_polje.html

Översatt av Pelle Ahrnstedt.